

Merikarjalasta kajahtaa

Jukka Illman

Seppo Huunonen

Markku Laukkanen

Pirkko Kanervo

Seminaarisarjan jälkimmäinen osa veti Karjalatalon yläsalin täyteen väkeä marraskuun alussa. Päivän anti oli yhtä monipuolinen kuin aikaisemmassa Kotkan tilaisuudessa. Musiikkiosuudesta vastasi Viipurin Soitannollinen Kerho, jonka nuottikokoelmasta löytyvät yhtä hyvin swingit kuin hartaamat sävelet.

Asiantuntijaesitykset toivat tietämystä monelta eri näkökannalta. Jukka Illman selvitti ammattikalastajana Suomenlahden saariston ja murtovesien kalastushistoriaa, **Pirkko Kanervo** kokosi yhteen vuoden 1918 tapahtumia Merikarjalan alueella. Dosentti **Pentti Paavolaisen** kohteena olivat Viipurin maalaiskunnan lukuisat hovit ja huvilaelämä, **Martti Kosonen** mittaili saaristolaisten toimeentulon perusteita. Muutenkin katsetta käännettiin ajassa taakse ja eteenpäin. **Markku Laukkanen** toi Karjalan Liiton tervehdyksen ja **Seppo Huunonen** näytti elävin kuvin merisataman arkea. Myös tulevista tavoitteista vaihdettiin ajatuksia.

– Hannu Rastas –

Kuvat: Liisa Katajainen

Karjalaisen Naisen Ääni 100-vuotiaassa Suomessa

Karjalatalossa Helsingin Käpylässä on esillä 11. – 24.11. näyttely Karjalaisen Naisen Ääni 100-vuotiaassa Suomessa – Me teemme Suomea – yhdessä. Näyttelyn pääjärjestäjä on Käkisalmen Kaupungin Rouvasväen Yhdistys ja mukana 10 muuta karjalaisseuraa ja säätiötä, Johannes-Seura yksi niistä.

Näyttely on rakennettu Karjalan Kulttuurirahaston, Käkisalmen Säätiön, Karjalan Liiton, Suomalaiselta Naisliiton ja Opetusneuvos Hilja Vilkkemaan Stipendisäätiön sekä Suomi100 projektin tuella. Näyttely kertoo siitä, miten karjalaiset naiset ovat omassa pitäjässään ja evakkoina Suomen eri paikkakunnilla rakentaneet suomalaista yhteiskuntaa omalla työllään.

Karjala-talon 20 karjalaisnaista

Antrea-Seura muistuttaa naisten koulutuksen uranuurtaja **Jenny Elfvingin** työstä. Hänen Antreaan Pähkjärven rannalle 1900-luvun alussa perustamansa Järvenlinnan puutarhaopettajaopisto ja talouskoulu tarjosi maaseudun työille mahdollisuuden saada ammattikoulutusta ja sitä kautta tien itsenäiseen ja omaehtoiseen elämään.

Kirvu-Säätiön näyttelytaulu kertoo luonnonparantaja ja liikkenainen **Maalin Bergströmistä**, joka joutui parantajaurallaan kolmesti syytteen laittomasta lääkärin toimen harjoittamisesta. Hän ihmetteli rangaistuksia siitä, että autteli sairaita.

Kivennapaseuran näyttelytaulun otsikko on ”**Eveliina Pulliainen** – perinteentallennusta pyörätuolissa”. Pulliainen keräsi puoli vuosisataa kansanperinnettä ja sai siitä lukuisia kunniainintoja.

Koivisto-säätiön esittelemä nainen

on karjalainen legenda, Marimekon perustaja **Armi Ratia**. Unohtumaton, omaperäinen, käänsi tappion voitoksi ja nauroi turhautumiselle – työmoraaalista tinkimättä.

Sortavala-seuran päähenkilö runoilija, kääntäjä **Eila Kivikkäho** on tai ainakin hänen runonsa on varmasti monien tuntema. Muistat kai: ”Timotei, sinä keinuva heinä, varrella ojan...”

Kun **Hilda Evesti** hankki auton ja ajokortin taksitoimintaa varten, ihmeteltiin: ”Mitä ihmettä, nainenko autoa käy ajamaan?” Se ei Kuolemajärvi-Säätiön näyttelyyn tuomaa naista häirinnyt. ”Aiai, minähän olin lakkaamatta maantiellä!” hän kertoo.

Pähkjärven pitäjäseura tuo luettavaksemme **Aino Valosen** muistelmät lapsuudesta: miten asuttiin, mitä syötiin, mitä leikittiin: avaimen piilotus, naurisvaras, ukkokäppä, neljä maalia, sirkka ja karhunmaa sekä tietysti keinumiset, mäenlaskut ja sakin piilokset.

Tiedätkö, kun oli ”vihreä piispa” Viipurista? Lahden Torkkelin Killan esittelemä **Wendla Ivaska** ei ehkä ole monillekaan tuttu – saatikka se, miksi häntä kutsuttiin vihreäksi. Ivaska oli ensimmäinen teologian tutkinnon suorittanut nainen Suomessa ja sen verran ihmeellinen, että häntä oikein käytiin katsomassa luentosalissa.

Tyyne-Kerttu Virkki sen sijaan saatataa olla tuttu ainakin niille, jotka ovat harrastaneet käsitöitä ja lukeneet Omin käsin -lehteä. Virkki nimettiin Suomen ensimmäiseksi käsityöneuvokseksi ja hän perusti myös käsityöperinnettä säilyttävän **Tyyne-Kerttu Virkki** säätiön.

Käkisalmen Kaupungin Rouvasväen Yhdistys esittelee näyttelyssä kuusi paikallista persoonaa, mukana esimerkiksi kirjailija **Ain’Elisabet Pennanen**.

Jaakimasta kotoisin oleva **Tekla Hultin** oli Suomalaisen Naisliiton perustaja ja ensimmäinen puheenjohtaja – kansanedustaja, lehtinainen, tiedenainen ja paljon muuta.

Naisten Äänessä on puolisen sataa muutakin karjaisista naisista kertovaa artikkelia. Ne löytyvät osoitteesta <http://www.naistenaani.fi/elamakererrat/siirtolaisia-ja-evakkoja/>

Kuka tahansa voi kirjoittaa ja kaikki pääsevät lukemaan. Kirjoita sinäkin perheesi, sukusi tai jonkun muun naisen tarina ja julkaise se Naisten Äänessä. Näin teemme Suomelle uutta historiaa!

– Maritta Pohls –

Naisten Ääni on Suomalaisen Naisliiton ja lukuisten yhteistyökumppaneiden hanke, jossa www.naistenaani.fi verkkojulkaisuun kerätään pienen elämäkertoja suomalaisista naisista.

Hankkeessa järjestetään useita näyttelyitä eri paikkakunnilla yhteistyössä paikallisten järjestöjen, opistojen tai kirjastojen kanssa. Hanke muistuttaa jokaisen ihmisen oman panoksen tärkeydestä.

TÄSSÄ LEHDESSÄ:

Konttojen sukupuu
s. 4

Kaarinalaiset juhlivat
s. 5

Levoton aika 1917
s. 6

Kirkonkukko Kirvusta
s. 7

Karjalaisen Naisen Ääni Marjatta Hietala (1943–)

Tampereen yliopiston yleisen historian professori emerita Marjatta Hietala on tiedeyhteisön arvostama tutkija ja tiedemaailman vaikuttaja. Hän aloitti Suomessa innovaatioiden ja kansainvälisten kontaktien tutkimisen ja toi historiantutkimukseen tavan työskennellä tutkimusryhmässä. Suomen Kulttuurirahasto, Suomen Tiedeseura ja Suomalainen Tiedakatemia ovat palkinneet hänet tieteellisistä ansioista. Suomen Historiallinen Seura on kutsunut hänet kunniajäseneksi ja Tukholman yliopisto kunniatohtoriksi.

Lue Marjatta Hietalan elämäkerta: www.naistenaani.fi/marjatta-hietala-yleisen-historian-professori-kaupunki-ja-innovaatiohistorian-tutkija/

”Kodin ja koulun perintönä on minulla voimakas karjalainen identiteetti. Olen sivunnut Johanneksen ja menetetyt Karjalan historiaa tutkimuksissani, pitänyt lukuisia esitelmää aiheesta, myös Johannes-seuran tilaisuuksissa. Karjalainen kulttuuri tuli osaksi opetustoimintaani Joensuun yliopiston yleisen historian professuurissa. Tuolloin johdin englanninkielistä Karjalan tutkimusohjelmaa, International Study Program in English on Karelia, the Baltic Area and Eastern Europe.”

Johanneksen uuden kansallis-puvun neljäs koulutustilaisuus

Pukuperinteitä Karjalasta: Johanneksen naisen kansallispuvun valmistaminen
Johannes-Seura ry / Maaseudun kehittämisrahasto / Leader toimintaryhmä Varsin Hyvä ry

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Varsin Hyvä

Kaavoitus on tarkkaa työtä.

Kuvat: Liisa Katajainen

Johanneksen naisen uusi kansallispuku hyväksyttiin Jyväskylässä 21.9.2017 kansallispukuraadin kokouksessa. Puku todettiin ihastuttavaksi ja ainutlaatuiseksi kokonaisuudeksi silkkiröijyineen ja natsipäähineineen. Neljäntenä koulutuspäivänä 21.10.2017 tutustuttiin kansallispuvun kaavoituksiin, istuvuuteen, kaavan muuttamiseen sekä puvun päälle pukemiseen. Koulutuspaikka oli Turun Kristillinen opisto ja kouluttajana toimi konsultti Taina Kangas. Koulutukseen osallistui 16 henkilöä.

Päivän kouluttaja Taina Kangas siirtyi työpisteeltä toiselle missä apua tarvittiin.

Alkukahvin jälkeen Taina selosti päivän ohjelman. Todettiin uuden puvun olevan omanlaatuinen ja erityinen. Vaatevaihtoehtoja on runsaasti: kaksi hametta ja esiliinaa. On upeat silkki- ja sarkaröijyt, punainen liivi ja pitkä, valkoinen aluspaita. Kaiken kruunaa musta natsipäähine. Komeat körtit tekevät puvusta takapainotteisen. Katseltiin puvusta otettuja kuvia ja kuunneltiin Tainan selvitystä puvun yksityiskoh-

distista. Kaavoja on neljää kokoa, ja niihin lisätään saumavaraksi 1 cm. Tainan piirtämistä kaavoista selvisi, miten mitasuhteita muutetaan jokaiselle oman kokoiseksi. Ensin jäljennettiin kaavat kaavapaperille ja leikattiin ne irti. Tarkoituksena oli tehdä liivin ja sarkaröijyn koekappaleet työhön sopivista kankaista. Kaavat aseteltiin kankaalle ja leikattiin senttimetrin saumavaralla. Ommeltiin kappaleita yhteen, ja nyt

alkoivatkin vaatekappaleet hahmottua. Taina ohjasi kaavoitusta ja ompelua. Tuloksena oli erikokoisia vaatekappaleita päälle puettaviksi. Ompelun tuloksia tarkasteltiin kriittisesti mannekiinien päällä. Sovituksessa pitäisi aina olla myös puvun hame, muuten ei tule oikeaa vaikutelmaa koko puvusta. Pientä korjausta tarvitaan vielä, ennen kuin istuvuus on täydellinen. Tulokset ikuisitettiin useilla valokuvilla.

Kansallispukutoimikunta oli käynyt 7.10. Jyväskylässä Kansallispukukeskuksessa. Siellä esiteltiin yleisölle tämä uusi Johanneksen naisen kansallispuku. Mannekiinina toimi **Irma Lempinen**. Katselimme tästä juhlasta otettuja kuvia. Puvun pukemisessa pitää olla huolellinen. Körtit asetellaan kauniisti, rypyt oikaistaan ja natsipäähineen on oltava pään takaosassa. Esiliina voidaan pukea joko liivin helman alle tai päälle. Todettiin, että lampaanlapahihaisen silkkiröijyn valmistaminen on kaikkein haastavinta. Koulutustilaisuus päättyi molemminpuolisiin kiitoksiin hyvästä yhteistyöstä projektin aikana. Tainalle annettiin lahjaksi Riitan kutomat Johannes-sukat. Kansallispukuprojekti päättyi 31. joulukuuta 2017.

– Liisa Katajainen –

Kansallispuvun juhlapäivä 7.10.2017 Jyväskylässä

Kansallispukutoimikunta matkusti Jyväskylään viettämään kansallispuvun juhlapäivää Suomen kansallispukukeskukseen. Juhlapäivä oli tällä kertaa erikoinen, koska esiteltävänä oli Johanneksen naisen uusi kansallispuku.

Valmista tuli! Leena Holst (vas.), Minna Koskinen ja Soja Murto-Hartikainen poseerasivat tyytyväisinä mannekiinimme Irma Lempien ympärillä. Kuvat: Liisa Katajainen.

Samalla saimme tutustua näyttelyihin ja seurata iltapäivällä FM **Mari Varosen** suunnittelemaa vauhdikasta Road Showta kadulla. Pukunäytös kuului viralliseen Suomi-100 juhluvuoden ohjelmaan. Musiikin tahdissa asteli 64

kansallispukuista henkilöä. Oli siinä silmänruokaa kerrakseen! Myyntitorilla oli tarjolla kansallispukuteemaan sopivia tuotteita.

Luentosalissa alkoi tunnin mittainen Johanneksen naisen uuden kansallis-

puvun esittely. Kansallispukukeskuksen kansallispukukonsultti **Taina Kangas** ja puvun asiantuntija **Leena Holst** toimivat esittelijöinä. Leena Holst aloitti kertomalla kansallispukujen historiallista taustaa ja selvittämällä pukuprojektin

etenemistä. Taina näytti kuvia ja esitelti puvun eri osat. Sen jälkeen yleisön eteen asteli mannekiinina toiminut **Irma Lempinen** yllään uusi kansallispuku. Taina kertoi puvun pukeutumiseen liittyviä asioita ja kiinnitti yleisön huomion puvun yksityiskohtiin. Pukuun voi valita oman mieltymyksensä mukaan eri vaatekappaleita. Natsipäähine oli yleisön ihastuksen kohde. Lopuksi esiteltiin yleisölle puvun valmistukseen osallistuneet **Minna Koskinen**, vuoden käsityöläiseksi valittu imatralainen **Soja Murto-Hartikainen** ja kansallispukutoimikunta. **Kukkosen Riitta** ojensi kutomansa Johannes-sukat lahjasta ilahtuneelle Leena Holstille. Olimme kaikki kiitollisia hyvästä yhteistyöstä. Siirryimme vielä valokuvastudioon, jossa pukua kuvattiin eri kuvakulmista. Yhteiskuvassa hymyilivät iloisesti mannekiini Irma, Leena, Minna ja Soja. Pukutoimikunnasta otettiin myös kuvia. Ennen Road Shown alkamista ehdittiin käydä syömässä. Väkeä oli kerääntynyt runsaasti ihastelemaan kadulla tapahtuvaa näytöstä.

Joukossa nähtiin hyvinkin omaleimaisia pukuja ja puvun kantajia.

Päivä oli historiallinen meille johannekselaisille. Uusi puku sai arvoisensa paikan Suomen Kansallispukukeskuksessa Suomi-100 juhluvuonna 2017.

– Liisa Katajainen –

Kiinnostus kansallispukuihin kasvaa

Suomen kansallispukuyhdistys Raita perustettiin 7.10.2017 Jyväskylässä.

Yhdistyksen toiminta

Uuden yhdistyksen tarkoituksena on edistää suomalaista kansallispukukulttuuria ja positiivista kansallispukumielikuvaa sekä luoda mahdollisuuksia kansallispukuharrastuksen jatkumiseksi. Raita ry toimii yhteistyössä harrastajien, alan ammattilaisten sekä Suomen Kansallispukukeskuksen ja Föreningen Bragen kanssa. Yhdistys kokoaa ja välittää kansallispukutietoa, rakentaa yhteyksiä harrastajien ja ammattilaisten välille, tukee kansallispukuihin liittyvää tiedotus- ja julkaisutoimintaa sekä järjestää tapahtumia, koulutustilaisuuksia, esittelyjä ja juhlia.

Yhdistyksen hallitus

Suomen kansallispukuyhdistys Raita ry:n hallituksen jäsenet ovat ympäri Suomen:

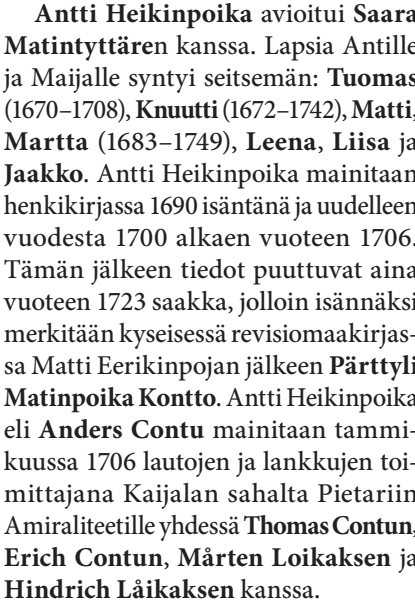
- Puheenjohtaja: **Outi Tiainen**, Helsinki
- Varapuheenjohtaja: **Sanna Karvonen**, Helsinki
- Sihteeri: **Seija Tiisonen**, Laukaa
- Varainhoitaja: **Pia Ala-Äijälä**, Rauma
- Soja Murto-Hartikainen**, Imatra
- Laura Hannula**, Piikkiö
- Sini Vento**, Savonlinna
- Iina Wahlström**, Loimaa
- Eeva Koivula**, Kotka

Lisätietoja:

Outi Tiainen, puheenjohtaja, p. 040 558 3429, o.a.tiainen@gmail.com
Suomen kansallispukuyhdistys Raita ry

(jatkoa lehden numerosta 8-9/2017)

Risto Konton varallisuudesta kertoo vuoden 1639 karja- ja kylvöluettelo, että Ristolla oli yksi hevonen ja nuori tamma, kolme lehmää, kolme lammasta ja yksi karitsa, kylvöalaa oli yksi tynnyrinala eli vajaa puoli hehtaaria. Vertailuna edelliseen voidaan todeta, että Kajalan seitsemästä talosta, pois lukien Martta-eukon hieho, löytyi yhteensä neljä hevosta, kolme tammaa, yksi varsa, kaksikymmentäviisi lehmää, sonni, kymmenen

Heikki Ristonpoika Konton puoliso oli vuoden 1655 henkikirjan mukaan **Helga Knuutintytär**. Lapsia Heikillä olivat tiettävästi **Antti** (noin 1655–1710), **Knuutti** (noin 1660–1702), **Tuomas** (noin 1663–1702), **Juho** (noin 1664–1700), **Anna** ja **Maija**. Heikki Ristonpoika tunnetaan pitäjähistoriikista miehenä, joka käräjöi kihlakunnantuomari **Plagmanin (Ehrenroot)** kanssa Kajalan rajoista

Kaavio 1. Kontto suku 1500–1800

Kaarinan Karjala-Seura juhlavasti

Risto Mikkola johti veteraanikuoron esiintymistä kokeneella otteella. Kuva: Pirjo Hällfors.

Yhdistys vietti toimintansa 70-vuotisjuhlaa lokakuun jälkipuolella. Tapahtumaan osallistui suunnilleen 80 henkeä - omaa jäsenkuntaa, paikallisia ystäviä sekä lähiseudun karjalaistoimijoita.

Juhlatilaisuus oli kaksiosainen. Aamu aloitettiin Kaarinan kirkossa jumalanpalveluksella. Seuran puolesta toimivat tekstinlukijoina **Vesa Hällfors** ja **Kaarlo Noponen**. Esirukousta olivat lukemassa Noposen perheestä isä **Tommi**, äiti **Pirkko** ja poika **Alpo**.

Jumalanpalveluksen jälkeen järjestettiin kahvitilaisuus kirkon kokoustiloissa. Siinä puhui pastori **Merja Auer**, joka toi samalla Kaarinan seurakunnan onnittelet juhlivalle seuralle. Tommi Noponen kertoi seuran nuorisotoiminnasta niin aikaisempina vuosina kuin tänäänkin. Veteraanikuoro toi laulutervehdyksen juhlaan.

Muun ohjelman ohella rovasti **Paavo Väntsi** muisteli evakkoon tuloa ja karjalaisten asettumista Kaarinaan. Juhla päättyi yhdessä laulettuun Karjalaisten lauluun.

Seuran ulospäin näkyvin ja vahvin toimintamuoto on ollut vuosikymmenien ajan vunukkatoiminta tanhuineen ja tanhuharrastus muutenkin. Sen aloitti **Raija Riikonen** 1980-luvun alussa. Mukaan lähti heti riittävä ja kasvava ryhmä osaajia sekä oppimishaluisia.

Kolmen vuosikymmenen jälkeen eli viime vuosina tanhutoiminta on hiljentynyt. Nuorta polvea ei kuitenkaan unohdettu. Seurassa toimii nykyisin salibandyjaosto, joka pitää sisällään

poikien -03 joukkueen sekä poikien -06 joukkueen. He pelaavat puna-mustissa Karjalan väreissä nimellä Kaarinan Karhut. Seuran jäsenmäärä on nykyisin noin 70.

Jumalanpalveluksen keskellä kuvattuina edessä vasemmalta Raija Huunonen ja Raija Riikonen, heidän takanaan seuran nykyinen puheenjohtaja Aila Maijanen ja hänen takanaan Mauri Tuominen veteraanikuorosta. Kuva: Pirjo Hällfors.

Johannes DNA-projekti esillä Vantaan Kuulutko sukuuni -tapahtumassa

Vantaan seudun sukututkijoiden isännöimä Kuulutko sukuuni -tapahtuma keräsi lokakuun ensimmäisenä viikonloppuna alan harrastajat yhteen. Monet ajankohdattaiset esitelmät ja luennot kuten myös alaan liittyvät esittelypöydät ja sukuseurat yms. kiinnostavat.

Johanneksen DNA-projekti oli mukana ensikertalaisena. Kahden päivän aikana kävi useampi kyselemässä projektista ja dna-testeistä. Tämän seurauksena on FTDNA Johannes-St.Johannes -projektissa jo 66 jäsentä. Mukaan mahtuu vielä! Joulukuussa alkaa vuoden vaihteen alennuskampanja ja silloin kannattaa tilata dna-testejä – vaikka lahjaksi sukulaisille!

Jos kaipaat apua tilauksen tekoon, ota yhteyttä projektin ylläpitäjiin (Administrators): <https://www.familytreedna.com/groups/johannes-st-johannes/about>.

Suomenkielinen opas dna-testien maailmaan on nyt saatavissa kirjastoista ja kirjakaupoista: **Marja Pirttivaaran** kirjoittama Juuresi näkyvät – Geneettisen sukututkimuksen ABC - ISBN 978-952-234-481-6 Siltala.

Ensimmäiset ansioni

Toukokuun lämmin aurinko sulatti talven lumet metsistä ja ahoilta. Lehmihaka oli vielä märkä kevätsateesta. Ruskean ruohon ja varpujen seasta pilkisteli mykistävän sinihehkuisia vuokkoja, kevään ja toivon kukkia. Niitä kasvoi silmäkantamattomiin, aina haan laidoilta saakka. Kukkien vanhat, vihreät lehdet olivat talvensa eläneet suojassa lumen alla ja säilyneet hengissä. Ikään kuin lehtien syileilyyn puhkesivat vuokkojen hehkeät terälehdet.

Äiti ja kolme tytärtä kulkivat kumisaappaissa kosteata metsäpolkua pitkin päämääränään sinivuokkohaka. Oli vielä kuljettava liejuista pellonreunaa ja ylitettävä vetinen oja, jota äiti hauskasti kutsui pulisija-ojaksi. Sen pohjalla virtasi keväinen sula-vesi iloisesti pulisten. Lopuksi oli vielä selvitettävä tiensä piikkilanka-aidan yli tai ali.

Märkä savi tarttui saappaisiin ja teki kulkemisen raskaaksi. Mutta äiti kertoi tyttäilleen asioita luonnosta, huomioi kevään merkit ja tuoksut ympärillään. Kuovin huudot lähi suolla, sammakon kudut vesiojissa, leskenlehdet kuin pienet auringot polun reunamilla. Siinä unohtui väsymys ja retkestä tuli salaperäisen kiehtova.

Oli matkalla tarkoituskin. Kukkia piti kerätä sieviä kimppuja ja mennä myymään ne Lappeenrannan rantatorille. Silloin sinivuokot eivät vielä olleet rauhoitettuja.

Äiti neuvoi, kuinka kukat tuli poimia. Yhdestä pesästä ei saanut ottaa kaikkia,

vaan siihen piti jättää siemenkukat. Näin turvataisiin niiden suvun jatkuminen.

Meille tytöille tuli välillä kilpailu siitä, kuka oli nopein kerääjä ja saisi näin eniten rahaa kukillaan. Se ei tehnyt oikeutta minulle, pienimmäiselle. Äiti sitten toppuutteli, että nyt saa riittää jo. Loput jätetään metsän kaunistukseksi.

Kotona äiti teki vuokoista samanlaisia, pyöreitä kimppuja ja vei ne viileän kellarin lattialle odottamaan seuraavaa päivää.

Aikaisin aamulla äiti lähti linja-autolla myyntimatkalle kukat sievästi koriin pakattuina. Sinivuokkojen aikaan emme päässeet mukaan torille, sillä koulu vaati oman aikansa. Juoksujalkaa sitten kipaistiin koulusta kotiin ja jännitettiin, oliko äiti saanut kimput myydyksi.

Palkanmaksun aika oli juhlallinen tilaisuus. Jokainen sai rahan omista kimpuistaan. Äiti oli tarkkaan laskenut pennokset ja laittanut ne erillisiin pusseihin ja nimet päälle. Muistan sen ylpeyden tunteen, kun pidin ensimmäisiä ansioitani kädessäni. Eihän siinä paljon ollut, mutta pikkutytölle se oli suuri summa ja ikiomaa rahaa.

Siitä, mihin rahani käytin, ei minulla ole selvää muistikuvaakaan. Ehkä ostin paikallisesta sekatavarapuodista sen kauniin tassin äitienpäivalahjaksi, vai lienkö tuhlanut ansioni nekkuihin ja piparkakkuihin.

– Ella Heino –

Paimion Sotaveteraanit ry 50 vuotta

Paimion Sotaveteraanien 50-vuotisjuhlaa vietettiin sunnuntaina 1.10.2017. Paimion kirkon seinustalla olevat Sankaripatsas ja Johannekselaisten sankarivainajien ja sodan muiden uhrien muistomerkki oli kukitettu näyttävästi.

Kuvat: Liisa Katajainen

Sankaripatsas

Talvisodassa kaatui 36 ja jatkosodassa 72 paimiolaista. Heidän nimensä on hakattu sankarivainajien muistomerkkiin. Muistomerkki tilattiin Lohjan kiviveistämöltä. Paimion sankaripatsas, Aarre Aaltosen käsialaa oleva ”Rukoileva sotilas”, on paljastettu kaatuneiden päivänä 19.5.1946.

Johannekselaisten sankarivainajien ja sodan muiden uhrien muistomerkki

Kirkon eteläseinän itäpäässä oleva muistomerkki on niin ikään Aarre Aaltosen käsialaa. Se paljastettiin Johannesjuhlien edellä 28.7.1951.

(Lähde: <http://www.paimionseurakunta.fi/303-hautausmaiden-historiaa>).

Johannes 100

Kasvavan levottomuuden vuosi 1917

Juhlintaa kahteen kertaan

Venäjän poliittinen ja yhteiskunnallinen jännite kasvoi maailmansodan jatkumisen ja se johti aseellisiin yhteenottoihin sekä muutosvoimien yhä näkyvämpiin toimiin. Maaliskuun vallankumous suisti tsaarin hallinnon vallasta ja Suomenkin autonominen aika sai uusia sävyjä. Välvaiheen jälkeen paine kasvoi myös maltillisempaa työväenhallintoa kohtaan ja jyrkempi linja nosti itsensä valtaan lokakuun vallankumouksessa marraskuussa. Nämä vaiheet näkyivät myös Suomessa, jossa oli runsain joukoin levotonta venäläistä sotaväkeä, ja samat sisäpoliittiset vastakkainasettelut kokosivat voimia taakseen.

Itsenäisempien olojen ja vallan uusjaon puolesta alettiin toimia entistä näkyvämmiin koko maassa heti maaliskuun vallankumouksen jälkeen. Juhlahumua nostatettiin myös Johanneksessa. Siellä nähtiin jo keväällä 1917 vahva kahtiajakautuminen. Kirkossa järjestettiin 25.3. kansalaiskokous, joka sai varsin julistuksellisen muodon. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin A. Vyyryläinen ja kirjuriksi J. Mänty. Tilaisuudessa huudettiin yksimielisesti alas vanha virkavalta, valittiin paikkakunnalle uusia järjestyksenpitäjiä sekä käsiteltiin yhden opettajan mahdollista erottamista tehtävistä. Sen lisäksi annettiin lisää roolia paikalliselle elintarvikelaatunnalle. Wiipuri-lehti uutisoi kokousselostuksessaan, että tilaisuudessa hyväksyttiin seuraava julkilausuma:

”Kansalaiset Johanneksessa kokoon-tuneina seurakunnan kirkkoon lausuvat veljellisen tervehdyksensä Venäjän kaikille vallankumoussankareille, sotilaille, työväelle sekä muillekin osaa ottaneille, jotka ovat nostaneet ylös vapauden li-

pun ja lyöneet alas vapautta, oikeutta ja kaikkea edistystä sortavan itsevaltiuden. Tovereille, jotka ovat meidät suomalaisetkin nostaneet vapauden ihanaan ilmiapiiriin. Kiitos teille, veljet, toverit, jotka vuodatitte verenne suuren isänmaan onnen ja vapauden puolesta. Eläköön vapaa Venäjä!”

Edellinen ei ollut paikkakunnan ainoa tapahtuma, vaan jo kolme päivää aikaisemmin 22.3. oli pidetty toinen juhla vähemmän toverillisissa merkeissä. Viipurin Sanomat uutisoi aiheesta: ”Johanneksen kirkonkylän kansakoululla vietettiin torstai-iltana kansalaisjuhla Suomelle annetun vapautusmanifestin johdosta. Ensinnä laulettiin harmoonin säestyksellä ’Jumala ompe linnamme’, jonka jälkeen kanttori Gabriel Heimola piti avauspuheen, terottaen suuren manifestin merkitystä. Juhlapuheita pitivät tarkastaja V. Louhivuori ja opettaja T. Väisänen. Sepittämänsä juhlarunon lausui kaupanhoidaja A. Kolehmainen. Muita isänmaallisia runoja lausuiivat hra N. Louhivuori, opettaja T. Väisänen ja räätäli E. Salmi. Väliajoilla saatiin kuulla seka- ja mieskuoron laulua. Yleisöä oli saapunut tilaisuuteen varsin runsaasti.”

Tämän tilaisuuden tuloksena ei ollut julkilausumia lähelle tai kauas. Maaliskuun manifesti oli palauttamassa Suomen asemaa tolalle, joka vallitsi ennen 1899 alkanutta sortokautta. Siihen ei liittynyt vasemmiston vaatimia yhteiskunnallisia eli sisäpoliittisia muutoskuvioita. Siitä syystä maamme oikeistosiipi juhli manifestia ja sen takaa pilkistävää itsenäisyystoivetta, kun taas vasemmisto juhli vallankumouksen uhrimielä ja mahdollisuutta työväkejohtoiseen valtiomalliin Venäjän ollessa mallina Suomelle.

Eri suuntiin askel kerrallaan

Kevään aikana kansalaiskokouksen painostama opettaja **Laitinen** päätti erota ja Vaahtolan koulun uudeksi opettajaksi syksystä 1917 alkaen valittiin **August Anto**, josta tuli heti paikallisen työväenliikkeen yksi keskeinen toimija. Johanneksessa koettiin myös erikoinen maataloustyöväen lakko touko-kesäkuun vaihteessa. Viikon mittaiseen työtaisteluun osallistui 45 ”suuren tilan työntekijää” ja tilastoissa todetaan kolmen muun jääneen lakon ulkopuolelle. Tarkempaa tietoa ei ole työnantajasta (Rokkala tai Kaislahti mahdollisesti), mutta vaatimus keskimäärin 8 tunnin työajasta ja paremmasta palkasta ei ainkaan työajan suhteen tullut voimaan, vaan pysyttiin 10 tunnin tasolla.

Syksyn aikana paikallinen yhdistystoiminta vilkastui ja täydentyi entisestään. Kyläkuntiin oli sinä vuonna jo perustettu uusia työväenyhdistyksiä ja ilmassa oli syksyllä vielä siltä osin lisäystä. Kaijalaan oli opettaja **Antti Tuomelan** johdolla perustettu suojeluskuntayhdistys lokamarraskuun vaihteessa ja sellainen syntyi kuukautta myöhemmin myös Karhulaan. Varsinkin Kaijalan yhdistys kasvoi suureksi, koska siihen tultiin Vaahtolasta ja rannikkokylästä mukaan eikä perustettu vielä kirkonkylään eri osastoa.

Joulukuun alussa kehoitettiin paikallispäätoyksellä Johanneksen kyläkohtaisia työväenyhdistyksiä perustamaan keskuuteensa järjestyskaarti. Tämä merkitsi kasvavaan vastakkainasetteluun uutta vaihetta. Koko vuoden ajan elintarvikkepula oli ollut paikallisenakin vaivana ja yhdessä pahan työttömyyden kanssa ongelmien vyyhti paisui pausumistaan.

– Hannu Rastas –

Teemakirjoitusten aiheeksi Meri

Jatkamme lehdessä teemakirjoitusten sarjaa. Johannesjuhlassa julkistettiin ja tässä tarkennetaan aihetta syksyksi. Otsikkoteemaksi on valittu monita-hoinen ”Meri”.

Meri on merkinnyt lukemattomille johannekselaisille perheille tai suvuille kotimaismaa. Se on merkinnyt elannonhankintaa kalastuksen kautta tai merenkulun eri ammattessa. Meri on ollut portti maailmalle. Sukuja on tullut Johannekseen ja merten yli on lähdetty etsimään uusia mahdollisuuksia. Meri on voinut liittyä myös johannekselais-

ten perheiden myöhempiin vaiheisiin uusilla asuinsijoilla – emme siis mitenkään rajoita kirjoitusaiheita vain vuosikymmenten taakse. Millainen on sinun meresi?

Kirjoituksille ei aseteta vähimmäistä enimmäismittaa. Meille sopii tuloksetsi yhtä hyvin viisi runoriviä kuin viisi tekstin sivua. Viime vuosien tapaan muistutamme, että kirjoitustyylillä on vapaa. Voit kirjoittaa asiattyyllillä, pakinatyyllillä, runomuodolla tai vaikkapa sähkösanoman kaavalla. Oheen saa liittää henkilökuvia, miljöökuvia ja tapahtumakuvia, karttoja, piirroksia.

Kaikkea sitä, mikä auttaa asiassa.

Julkaisemme saatua satoa ensi vuoden lehdissä ja pyydämme siksi toimitamaan kirjoitukset seuran toimistoon tai sähköpostitse seuralle tai lehden päätoimittajalle 31.12.2017 mennessä. Yhteystiedot löytyvät lehden takasivulta. Nimimerkilläkin saat esiintyä, mutta silloin pyydämme ohessa tietoa tekijästä nimimerkin takana.

Osallistujien joukosta valitsemme myös kirjapalkitsemisen kohteita.

– Lehtitoimikunta –

Karin tarinoi Käyttövoimaa leipämoottorille

Taisin rakastua suomalaisiin leipiin paljon ennen kuin itse kokeilin leipomista. Isoäitini Anna o.s. Silander Viinijärveltä tapasi leipoa letitettyä pullaa aina kun hän tuli meille, vähintään kerran viikossa. Oli hän sitten suunnitellut leivonta-ajan tietoisesti tai ei, aina oli pullat otettu uunista, kun me lapset tulimme koulusta. Ja me olimme tietenkin heti valmiit koemaistiaisiin. Söimme pullaa Amerikan malliin: paksun viipaleen päälle voita ja sen päälle vielä hienoa sokeria. Pulla teki kauppansa, koskaan ei jäänyt kannikoita kuivumaan. Myöhemmin kysyin mummolta reseptiä, mutta hän ei osannut vastata. Monivuotisen kokemuksen tuomalla varmuudella mummo mittasi ainekset silmämääräisesti ja sormituntumalla, joten reseptiä ei ollut. Minun ensimmäinen leipomiskokemukseni oli vähemmän onnistunut. Noudatin ohjetta kirjaimellisesti, mutta suolan kohdalla sattui virhe: teelusikan sijaan valitsin ruokalusikan. Leipä näytti täydelliseltä, mutta ei sitä pystynyt syömään – suolaleipä ei kelvannut edes linnuille!

Parikymppisenä olin yhden kesän töissä erällä maatilalla lähellä Elimäkeä. Siellä sain ensi kosketuksen hapanleivän tekoon. Emännällä oli valtava puinen astia, jota käytettiin vain leipää leivottaessa. Leipomista edeltävänä iltana emäntä sekoitti ainekset astiaan ja jätti taikinan nousemaan yön yli. Seuraavana päivänä lämmitettiin keittiön nurkassa oleva muurattu tiiliuuni. Minulle, kaupunkilaiselle, leivinuuni oli kiehtova kokemus, koska olin siihen mennessä käyttänyt vain sähköuunia. Emäntä teki tulen uuniin ja lämmitti sitä muutaman tunnin, ennen kuin hiilet lakaistiin uunista. Sillä välin kun uuni lämpeni, leivottiin leivät. Yhdestä annoksesta tuli parisenkymmentä leipää, sopivasti ruokkimaan perheen, piit ja rengit parin viikon ajan. Sitten leivontaruljanssi taas uusittiin. Useimmille amerikkalaisvaimoille tuottaisi tuskaa leipoa yksi tai kaksi leipää edes kerran kuukaudessa, mutta maaseudulla leipominen yksinkertaisesti vain oli yksi tarpeellisista rutiineista.

Uusien leipien maistelusta ja leipomiskokeiluista on tullut itselleni eräänlainen harrastus. Koneella valmistettu leipä ei mitenkään pysty kilpailemaan erilaisten tortillojen ja rieskojen, jyviä ja pähkinöitä sisältävien hapanleipien tai kasvis- ja lihatäytteisten piirakoiden saati pohjoisen täysjyväruisleivän kanssa. Yksi yllättävimmistä Pohjois-Karjalassa syömistäni leivistä on kalakukko, ruistaikina-kuoressa pitkään ja hartaasti paistettu kalaa sisältävä leipä. Ensireaktion, ennen kuin edes olin maistanut kukkoa, oli: ”Miten tuollainen voi jonkun mielestä olla hyvää?” Mutta makunystyrät eivät valehtele – tämä tuhti leipä tuottaa todella mielettömän makuelämyksen samalla kun tarjoaa täyttävää ravintoa päivän energiatarpeeseen. Esivanhempamme, joko vahingossa tai tietoisesti, keksivät erinomaisen eväsruuan.

Yli neljäkymmenen vuoden yrityksen ja erehdyksen kautta käteni alkavat muistuttaa isoäitini käsiä alustaessani taikinaa ja jättäessäni sen nousemaan. Mikä ilo onkaan tarjota lämmintä leipää vieraille tai antaa kokonainen leipä sille, joka ei itse ehdi leipomaan! Mieleeni on jäänyt myös erältä Raja-Karjalasta kotoisin olleelta mummolta saamani kehoitus kunnioittaa syömääni leipää, joten en koskaan laske leipää käsistäni ylösalaisin. Niin – kunnioita leipää, jaa sitä toisillekin ja annostele suola varovasti.

– Karin Hokkanen –
vapaa suomennos: Sari Scimone, Marjatta Haltia

Korpikuusen kyyneliä

Kuljin silloin ensimmäisiä syysjä Huovarin mukana leimauksilla, varmaan 1950-luvulla. Kohteemme olivat Porin ja Ulvilan metsissä. Leimauskohteeseen saattoi olla lähes tunninkin kävely autotien varresta, ensimmäisiä metsäautoteitä vasta suunniteltiin. Oli näitä aikoja vuodesta ennen Pyhäinpäivää. Olimme tällä kertaa Ulvilan Harjunpäässä Sippolan yhteismetsässä. Leimakirveemme oli sinä aamuna heilunut jo parisen tuntia. Muuten koskemattomassa metsässä alkoi näkyä aavistus poluista. Huovari oli jo pari kertaa nuuhkaissut ilmaa. ”Tiedäks mitä, taidetaan olla jonkun toisen reviiirillä”. Mahtaa kaverilla olla sydän kylmänä. Kuulakkaana syysaamuna leimakirveen ääni kuului kauas. Metsässä oli pitkää seurattu pelolla kuinka leimatun alueen raja lähestyy vääjäämättä, sitä minkä olisi pitänyt pysyä piilossa.

Haju sen ensiksi ilmaisi, pienteollisuuslaitoksen paikan. Tutkimme laitteita. Huovari tutki käymisvaihetta. Ei ole vielä. Sitten välähti! Se on ajoitettu Pyhäinpäiväksi. Niin tietysti – mitä tehdä? Pauli repäisi muistivihkostaan lehtisen ja kirjoitti siihen viestin. Metsänleimaajille pullo. Jätti lappusen kannon juureen osittain näköksälle.

Tuli Pyhäinpäivän ajat. Tulen pyhän jälkeen töihin, tapaaminen oli yleensä Paulin asunnolla M-yhdistyksen talolla. Hän oli poikennut pyhänä metsässä. Ei jälkeäkään siitä mitä olimme aikaisemmin nähneet. Oli vain kaksi pulloa kannon juuresta. En saanut tapahtuman muistoksi pulloa. Pauli sanoi: ”Sää kun et ymmärrä tämän arvoa, antanet pullon hänelle”. En väittänyt vastaan.

Miettiessämme liruttelijan nimeä, tuli tietty nimi mieleen. Tämä tunsu varmasti meidät ja työämme. Samoin mekin hänet. Se riitti meille. Tavatessa morjestettiin niin kuin ennenkin. En minä Pauliakaan koskaan humalassa nähnyt. Älkää nyt yleistäkö älkääkö vetäkö seudun asukkaista vääriä johtopäätöksiä. Oli paikkoja, joissa aamulla taloon tullessamme saimme tervehdyksemme vastauksen ”Jumal antakoon”, ja se tuli sydämeistä.

– Pellonpoika –

Kuva: V. Hakamäki 21.6.2012
Lusto - Suomen Metsämuseo (Pontikan valmistukseen käytetty jäähdytyspannu sekä sen läpi kasvanut kuusi.)

Esittelyssä Johannes ja Kirvu

Helsingin Käpylässä sijaitseva Karjalatalo toimii ajoittain myös Luovutetun Karjalan pitjäesittelyiden näyttämönä. Torstaina 12.10. vuorossa olivat Johannes sekä Kannaksen pohjoisosassa sijainnut Kirvu. Lähes täysi salillinen väkeä sai kahdessa tunnissa tietoiskun kummastakin pitjästä; Johanneksesta Hannu Rastaan kertomana, Kirvusta sen pitjä-seuran puheenjohtajan Hannele Inkisen (kuvassa oikealla) johdattamana.

Johannes

Lyhyen Johannes-Seuran ja Johanneksen pitjäen esittelyn jälkeen **Hannu Rastas** keskittyi kahteen Johanneksen karta-noista, Kaislahden ja Kirjolan hoveihin, joilla oli huomattava vaikutus ympäristönsä edistyksellisten omistajiensa kautta.

Kaislahti

Vanha ratsutila ja aateliskartano. Pääosa tuhannen hehtaarin tilasta oli metsiä, peltoakin yli 100 ha. Hovin vanha pää-rakennus oli **C L Engelin** suunnittelema. Vuonna 1855 Kaislahden osti Viipurin pormestarilta **R. Örniltä** kolmelle pojalleen majuri **Johan Adolf Frey**. Pojista tsaarin henkivartiokaartin en-tinen upseeri ratsumestari **Julius Frey** lunasti tilan kokonaan itselleen, siirtyi Kaislahteen ja rupesi kehittämään tila-la voimallisesti. Frey haki oppia mm. Hollannista ja Saksasta. Kaislahteen rakennettiin sadan lehmän navetta ja perustettiin meijeri, johon juustomestari tuli Belgiasta. Tilalla valmistettu voi oli kysyttyä Pietarissa ja palkittiin Pariisin maailmannäyttelyssä 1867. Julius Frey osallistui vahvasti Johanneksen kun-nallishallinnon järjestämiseen, seura-kunnan itsenäistymiseen ja Kaislahden koulun perustamiseen. Kaislahden hovin ovet olivat auki kaikille maatalouden kehittämisestä kiinnostuneille. Ennen sotia Kaislahti oli **Huitu**-suvun hallus-sa. Kunnallisuineuvos **Vihtori Huitu** oli Mustialasta oppinsa saanut, ammatti-taitoinen persoona. Hänen aikanaan siirrettiin kaksivuotinen Viipurissa toi-minut karjanhoitokoulu Kaislahteen. Julius Freyn tavoin Vihtori Huidulla oli huomattava asema Johanneksen kun-nalliselämässä.

Kirjola

Kirjolan kukoistus alkoi kuvernementin-sihteerin, tukkukauppias **Anton Alftanin** omistuksessa. Alftan perusti Suomen ensimmäisenä pidetyn kemian teollisuu-den tuotantolaitoksen, kun hän aloitti kynttilöiden ja saippuan tehdastuotan-non Kirjolassa. Myöhemmin tehdas siirrettiin Viipurin Haville, mikä nimi vielä nykyään tunnetaan kynttilöistä puhuttaessa. Alftanin aikana Kirjolassa oli myös laivatelakka, tunnetuin siellä valmistetuista aluksista lieenee parkki-laiva Sju bröder.

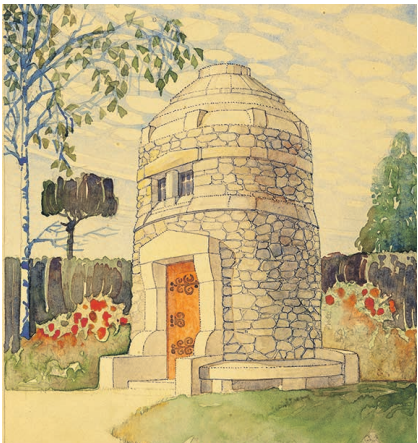
Kesällä 1894 rouva **Edla Nobel**, **Alfred Nobelin** veljen **Ludvigin** leski, osti Kirjolan sukunsa vakituiseksi ke-säpaikaksi. Viipurin lääninarkkitehti **Ivar Aminoff** laati päärakennuksen laa-jennuspiirroksen. Vanhan osan lattia osoittautui kuitenkin niin huonokuntoi-seksi, että Edla Nobel päätti rakennut-taa kokonaan uuden päärakennuksen. Vuonna 1904 valmistui akateemikko **Gustaf Nyströmin** suunnittelema ”lin-na”, jonka sisustukseen saatiin malli tsaarin talvipalatsista.

Kirjolan kokonaispinta-ala oli n. 900 ha, joista 100 ha viljeltyä. Eri alojen ammattilaisia palkattiin Suomen lisäk-si mm. Ruotsin Skånesta ja Venäjältä. Erityisesti panostettiin kasvihuoneviljel-lyyn ja siipikarjatuotantoon. Kirjolassa oli mm. tuhannen kanan kanala ja anka-kala tuhannele ankalle. Pihapiirissä oli suuret kasvihuonekompleksit. Kirjolasta saivat oppia niin paikkakuntalaiset kuin ympäri maata tulleet alan harrastajat. Edla Nobelin vävy, **Marta**-tyttären puoli-liso, tohtori **Georg Oleinikoff** perusti Kirjolan edustalla olevalle saarelle erityi-set kasvihuonepuutteen, joissa hän viljeli eksoottisia kasveja, kuten viinirypäleitä, persikoita, munakoisoa ja maissia.

Koko Nobel-suku joutui pakenemaan Pietarista syksyllä 1917, osa jäi lyhyek-si aikaa Kirjolaan, osa siirtyi suoraan Tukholmaan. **Marta** ja **Georg Oleinikoff** perheineen jäivät Kirjolaan pysyvästi talvisodan syttymiseen saakka. Olei-nikoffien aikana panostettiin edelleen maanviljelyyn, kun Suursuon kuivaus alkoi tuottaa viljelysalaa. Englannista hankittiin shropshire-lampaita ja siipi-karjaa lisättiin. Oleinikoffit olivat aina valmiit antamaan apuaan. Kunta sai vuokrata huoneiston Kukkolassa al-kavalle koululle, kunnanlääkäri sai asunnon Kirjolasta.

Talvisodan edellä Oleinikoffit siirtyi-vät Ruotsiin. Kirjolan päärakennuksesta tuli 4. divisioonan esikunnan komento-paikka ja helmikuussa 1940 suomalaisten jouduttua peräytymään he räjäyttivät rakennuksen. **Marta Nobel-Oleinikoff** palasi Kirjolaan v. 1943, mutta joutui muiden johannekselaisten tavoin jät-tämään asuinsijansa.

Tänä päivänä Kirjolaan johtaa sama lehtikuja kuin ennen, Nobelin linnan tilalla on nykyisen omistajan raken-nuttama suuri linnamainen rakennus. Gustaf Nyströmin suunnittelema kaivo vuodelta 1906 on jäljellä muistuttamassa menneistä ajoista.

Kirjolan kaivorakennuksen suunnitel-ma, maalaus (GN: 10:046). Aalto-yliopiston kuvatietokanta Raami, Kokoelma Gustaf Nyström.

Esitelmän päätteeksi Hannu Rastas vii-tasi johannekselaisten evakkotaipalee-seen ja menetyksiin sekä elämänsuohon siitä huolimatta. Todisteena hän siteerasi **Maire Uotilan** runotekstiä:

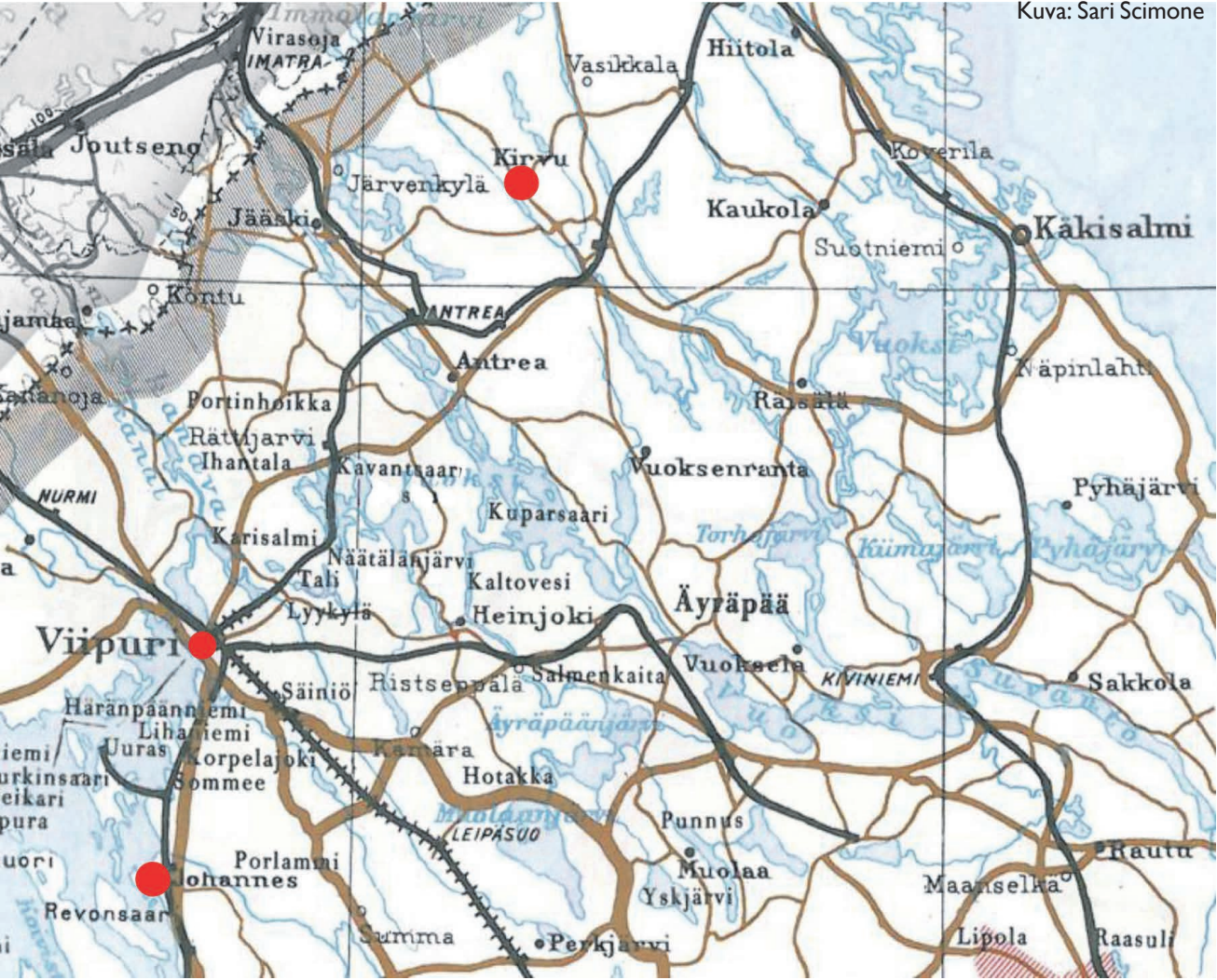
*Monta polkua kuljemme
ja laituria rakennamme
elinvuosinamme
– ankkuroidemme tulevia ja lähteviä.
Onnea etsiessämme
opimme kunnioittamaan
varjojenhiljaisuutta, kukkien mieltä
ja heinien kastepisaroita.*

*Ajan saatossa kätelemme hyvät ja
pahat, onnet ja onnettomuudet,
ilonaurut ja itkut.*

Eikä meiltä mitään puutu.

Kuva: Sari Scimone

Kartta: Maanmittauslaitos/Karjalan kartat

Kirvu

Vuonna 1939 Kirvussa oli asukkai-ta 8721, kyliä 46 sekä koulupiirejä 17. Matkaa Viipuriin oli 75, Käkisalmeen 65 kilometriä. Pitäjän alueella oli viisi asemapaikkaa Karjalan radan (Viipuri-Joensuu) varrella. Asukkaat saivat elan-tonsa maanviljelyksestä, huopatehtailta, sahoilta, kalkkitehtaalta, nahkatehtailta sekä luonnonparantolan töistä.

Kirkonkukko – Kirvun symboli

Jääskeen kuulunut Kirvu toimi kap-peliseurakuntana, sinne valmistui kirkko vuonna 1611, seuraava 1689. Viimeiseksi jäänyt kirkko valmistui vuonna 1816 ja paloi v. 1978. Nykyisin Kansallismuseossa säilytettävä ja pitäjän tunnusmerkiksi noussut rautapellis-tä tehty kukkoviiri oli Kirvun kirkon harjalla vuoteen 1890 asti. Kukossa on kirjaimet AHS ja niiden alla kirjaimet CPR. Kukkoviiri nostettiin paikalleen v.1688, jolloin kappalaiseksi valittiin **Antonius Hertz Sacellanius**. Selitystä CPR-kirjaimille ei ole toistaiseksi löy-tynyt.

Kirvun kirkollista esineistöä on evakuoitu Orimattilaan. Kuulimme ääninäytteen Kirvun kirkonkellon soin-nista, kello soittaa edelleen kuolinkelloja kirvulaisille. Toinen kelloista putosi ja rikkoutui Kirvussa, mutta palanen siitä

on nyt Kirvu-museossa. Kellon lisäksi ovat tallessa alttaritaulu, ehtoollisastiat ja kasukka.

Sairalan evankelinen kansan-opisto

Opisto aloitti toimintansa Kirvun Sairalassa marraskuussa 1924 nimel-lä Karjalan Kannaksen Evankelinen Kansanopisto (KKEK) 48 oppilaan voimin. Opiston nimi vaihdettiin pian nimeen Sairalan Evankelinen Kansanopisto (SEK). Opiston toimin-taa jatkaa Perheniemen evankelinen opisto. Johanneksessa syntynyt rovasti **Toivo Rapeli** toimi aikoinaan opiston johtajana ja pitkäaikaisena johtokun-nan jäsenenä. ”Nuoret ovat kalleinta omaisuuttamme, heidän hyväkseen kannattaa uhrata paljon.”

Kirvulaiset huopikkaat

Huopikkaita alettiin Suomessa val-mistaa 1800-luvun lopulla. Kirvussa valmistettiin jo ennen sotia mahdolli-sesti 60 % Suomen huopikkaista usean huopatehtaan voimin, merkittävimpä-nä vanhin tehtaista, v. 1897 perustettu Kirvun Huopatehdas.

Kirvun luonnonparantola

Vuonna 1911 perustettiin saksalaisen lääkärin **Louis Kuhnen** kehittämän vesi-parannusmenetelmän mukaan toiminut

laitos, missä oli parhaimmillaan 300 hoitopaikkaa ja 200 työntekijää. Siitä tuli yksi aikansa kuuluisimpia kylpylöitä, joka tunnettiin myös maamme rajojen ulkopuolella. Leiniä, erilaisia hermo-, kuume- ja munuaistauteja sekä ruo-ansulatushäiriöitä potevat hakeutuivat Kirvuun. Parantolan asiakkaisa oli niin kirjailijoita, urheilijoita, professoreja kuin tavallista kansaakin. Kuuluisista nimistä mainittakoon esim. **Olavi Paavolainen**, **Ilmari Kianto** ja **Paavo Nurmi**. Kuhnen oppien mukaan mm. aloitettiin aamut kahvikupillisella sitruunalla höystettyä ruokaöljyä. Kahvi, alkoholi ja tupakka olivat kielletyllä listalla, joten asiakkaat paikkailivat kolottavia kahvihampai-taan Kirvun kirkonkylän kahviloissa, jotka menestyivät hyvin kylpylän ansi-osta. Kiusaus-, Viettelys- ja Lankeemus -nimisten kahviloiden vastapainona oli parantolan ravintola, joka tunnettiin nimellä Katumus.

Sielun kulttuuria

Huopatossujen ja parantolan lisäksi Kirvu tunnetaan laulajistaan ja soit-tajistaan. Pitäjässä oli monia peliman-nejä, kanteleen- ja viulunsoittajia. Vuonna 1881 perustettu Kirvun lau-luseura osallistui mm. vuonna 1889 Kansanvalistusseuran laulujuhli-le Viipurissa, tuloksena voitot seka-, mies- ja naiskuorojen toisessa sarjassa. Kanttori **Nestor Huoponen** vei kuoro-laisensa, yli 100 laulajaa, vuonna 1897 pidetyille Sortavalan laulujuhliille, missä irtosi voitto ensimmäisessä (ylemmässä) sarjassa. Kirvulaiset pitivät juhlilla myös kaksi onnistunutta, loistavat arvostelut saanutta konserttia. Sortavalan lau-lujuhlia pidetään Kirvun lauluseuran korkeimpana huippuna. Tämä iäkäs ja perinteikäs kuoro toimii yhä, pääsyyvaatimuksena laulajilleen edelleenkin ”hyvä maine sekä kaunis ja taipuisa ääni”.

– Marjatta Haltia, Sari Scimone –

Lähes täysi salillinen väkeä Helsingin Karjala-talossa sai tietoiskun Johanneksesta ja Kirvusta.
Kuva: Maija Etholén

JOHANNES-SEURAN PERINTEINEN TALVIRISTEILY: TURKU – TUKHOLMA – TURKU

Ms Silja Galaxy sunnuntai 28.1.– maanantai 29.1.2018

Kuva:
www.tallink.com/
galaxy

Risteilyn hinta: 66 €/hlö 2 hengen A-hytti, 79 €/hlö 1 hengen A-hytti,
66 €/hlö 1 hengen B-hytti, 104 €/hlö DeLuxe-hytti

Hintaan sisältyy:

Tervetulomalja – Meriaamiainen – Yhteinen tilaisuus – Merilounas – Pullakahvit

Ohjelmassa mm. professori emeritus Paavo Okko luennoi ja alustaa keskustelun aiheena ”Karjalaan jääneen omaisuuden korvaaminen”.

Ilmoittautumiset ja maksu 13.1.2018 mennessä

Maksu Johannes-Seuran tilille TOP Kaarina IBAN: FI87 5710 8350 4278 97
BIC: OKOYFIHH. Merkitse viestikenttään maksamiesi osallistujien nimet.

Ilmoittautumiset:

Raija Kärpijoki puh. 050-4907355, e-mail: raija.karpijoki@gmail.com

Sari Auvainen e-mail: sariauvainen@hotmail.fi

Pekka Teräväinen puh. 0400-432668, e-mail: pekka.teravainen@pp.inet.fi

Lähtö risteilylle sunnuntaina 28.1.2018 klo 20.15 Ms Silja Galaxy.
Kokoontuminen Tallink Siljan terminaaliin viimeistään klo 19.30.
Risteilyohjelma ja oma ohjelma jaetaan terminaalissa. Paluu Turkuun on klo 19.15 29.1.2018.

TERVETULOA!

Johannes-Seura ry • Ohjelmatoimikunta

HÖRKÖT 100-VUOTIAASSA SUOMESSA

Hörkön sukuseurojen ohjelmallinen juhla lauantaina 25.11.2017
klo 13.00 Wanha Primadonna Luodontie 4 Piikkiö.

Osallistumismaksu 25€ (kevyt lounas ja kahvi).
Ilmoittautuminen 15.11.2017 mennessä (ilmoita myös mahdollinen erityisruokavalio):
eira.k.laiho@gmail.com tai puh 040 5129135 • reijo.horkko@hotmail.fi tai puh 040 4191556.
Tervetuloa
Eira Laiho • Reijo Hörkkö

Autokorjaamo Testipiste oy

Hallimestarinkatu 22
20780 KAARINA

Puh. (02) 243 5585

Faksi (02) 243 5100

Gsm (0400) 824 767

markku.hiiri@testipiste.fi

TOYOTA

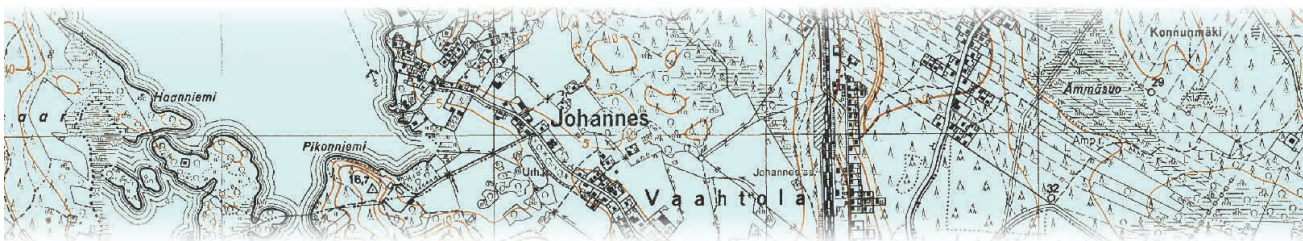
autokorjaamo m.hiiri
testipiste

Kotiseutumatka Johannekseen 25.-27.5.2018.

Kohteena Johanneksen kylät: Vaahtola, Rokkala, Kukkola, Kaijala, Koskijärvi,
Karhula ja Tikkala sekä saarikohteet Haltiansaari, Huunonsaari ja Revonsaari.

Tarkempi matkaohjelma ilmoitetaan myöhemmin. Ilmoittautumiset Liisa Katajaiselle
puh 040 7410425 tai matkatoimisto Vistamatkat puh 02-477 5600.

MATKATOIMISTO
VISTAMATKAT
PAIMIO, VISTANTIE 24, PUH. 477 5600, FAX. 477 5614

Haluan olla mukana joulukuun Johannekselaisessa julkaistavissa joulutervehdyksissä.

Tiedot toimitettava marraskuun aikana toimistoon tai lehtitoimikunnalle. Tiedot voi laittaa myös sähköpostitse osoitteeseen: johannesseura@elisanet.fi.

Nimi:

Osoite:

.....

.....

Maksu 3 € suoritetaan käteisellä seuran toimistossa ()

Peritään vuoden 2018 lehtilaskun yhteydessä ()

Joulutervehdys voimassa toistaiseksi,
maksu lehtimaksun yhteydessä ()

Kirjoitathan selkeästi, mieluummin isoin kirjaimin.

Johannekselainen

Johannekselainen ilmestyy 9 kertaa vuodessa

Kustantaja ja julkaisija:

Johannes-Seura ry

Toimisto:

Myllytie 1 (Kirkonkulma) 21500 Piikkiö, puh. 02-4795 118

Avoinna: keskiviikkoisin klo 12-17 ja kuukauden ensimmäisenä

ja kolmantena arklauantaina klo 10-15. (ks. sivu 2)

www.johannes.fi

sähköposti: johannesseura@elisanet.fi

Päätoimittaja:

Hannu Rastas, Saksantie 89, 21500 Piikkiö

Puh: 050-3541 363

Sähköposti: hannu.rastas@dlc.fi

Lehtitoimikunta:

Marjatta Haltia, Liisa Katajainen, Sari Scimone, Kaija Sipilä

ja päätoimittaja.

Lehden toimittajia:

Kaikki lukijamme, johannekselaiset ja heidän ystävänsä.

Ilmoitushinnat: 0,55 €/palstamm (perusteena 4-palstainen sivu,
palstan maksimileveys 70 mm).

Säännöllisistä jatkuvista ilmoituksista alennus.

Kuolinilmoitukset:

- korkeus < 10 cm = 80 €

- korkeus enintään 10-15 cm = 100 €

Kiitosilmoitukset: 5 €.

Tilaushinnat vuonna 2017:

Vuosikerta (9 lehteä) 30 € Suomi ja Ruotsi, muut maat 35 €.

Lisänumerot 3 €/kpl + mahdolliset toimituskulut.

Piikkiön Osuuspankki FI54 4714 1020 0595 46.

Toimituksellinen aineisto:

Lukijoiden kirjoituksia ja kuva-aineistoa otetaan muokattavaksi jul-
kaisemista varten tai julkaistavaksi sellaisenaan.

Vastuu ja päätökset julkaisemisesta ovat toimituksen. Julkaisemisen
jälkeen alkuperäiset kuvat palautetaan,
muu aineisto pyydetään.

Vastuu ilmoituksista:

Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti
ei vastaa. Ilmoituksen poisjäämisestä tai muusta julkaisemisesta sat-
tuneesta virheestä lehden vastuu rajoittuu enimmillään
ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

Taitto: Esa Haltia

Sata-Pirkan Painotalo Oy